

Dosarul nr. 2ra-29/21

Prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul central (jud. R. Chistruga)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. A. Corcenco, D. Corolevschi, D. Stănilă)

DECIZIE

31 martie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Evdochia Zeican, reprezentată de către avocatul Valeriu Gâscă,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Evdochia Zeican împotriva lui Valentin Crutoguz cu privire la rezoluțiunea contractelor de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață,

împotriva deciziei din 11 iunie 2020 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respins apelul declarat de către Evdochia Zeican, reprezentată de către avocatul Valeriu Gâscă și a fost menținută hotărârea din 04 februarie 2019 a Judecătoriei Drochia, sediul central,

constată:

La 25 octombrie 2018 Evdochia Zeican a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Valentin Crutoguz cu privire la rezoluțiunea contractelor de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, în anul 2005 a încheiat cu Valentin Crutoguz două contracte de înstrăinare a bunurilor imobile cu condiția întreținerii pe viață nr. 12457 și 12458, prin care i-a transmis în proprietate și posesie imobilul compus din: apartamentul nr. 4, cu suprafața de 53,3 m. p., inclusiv cu suprafața locativă de 32,2 m. p., 1/12 parte din sarai - 1; 1/12 parte din beci - 5; 1/12 parte din gard - I; 1/12 parte din gard - II; 1/12 parte din pavaj – III, care se află în xxxx, precum și garajul nr. 17, situat în xxxx.

A menționat că, aceste imobile îi aparțin cu drept de proprietate personală în temeiul certificatului cu privire la dreptul de proprietate asupra cotei-părți din proprietatea comună nr. 1529 din 27 septembrie 2005 și certificatului de moștenitor legal nr. 1530 din 27 septembrie 2005, autentificate de notar și înregistrate la oficiul

Drochia al OCT Soroca la 29 septembrie 2005.

A susținut că, conform contractelor menționate, Valentin Crutoguz și-a asumat obligațiunea să o întrețină pe tot restul vieții sale și să suporte cheltuielile de înmormântare după decesul ei. Întreținerea prevăzută de contract constă în: asigurarea hranei zilnice, îmbrăcăminte, încălțăminte, a ajutorului necesar și dreptul de a locui și a se folosi de imobilul înstrăinat pe tot parcursul vieții.

A relevat că, pârâtul nu îndeplinește niciuna dintre condițiile contractelor enunțate, dimpotrivă este plecat peste hotarele țării mai bine de un an, acțiuni prin care se face imposibilă executarea obligațiilor asumate.

A solicitat rezoluțiunea contractelor de înstrăinare a bunurilor imobile cu condiția întreținerii pe viață nr. 12457 și 12458 din 19 decembrie 2005, încheiate între ea și pârât.

Prin hotărârea din 04 februarie 2019 a Judecătorei Drochia, sediul central a fost respinsă acțiunea depusă de către Evdochia Zeican ca neîntemeiată.

La 26 februarie 2019, prin intermediul oficiului poștal, Evdochia Zeican, reprezentată de către avocatul Valeriu Gâscă, a declarat apel nemotivat, iar la 27 mai 2019 a declarat apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii.

Prin decizia din 03 octombrie 2019 a Curții de Apel Bălți, a fost admis apelul declarat de către Evdochia Zeican, reprezentată de către avocatul Valeriu Gâscă, a fost casată integral decizia instanței de apel și a fost dispusă scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată depusă de către Evdochia Zeican.

Prin decizia din 19 februarie 2020 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de către Evdochia Zeican, reprezentată de către avocatul Valeriu Gâscă, a fost casată decizia instanței de apel și a fost restituită cauza spre rejudecare în instanța de apel.

Prin decizia din 11 iunie 2020 a Curții de Apel Bălți, a fost respins apelul declarat de către Evdochia Zeican, reprezentată de către avocatul Valeriu Gâscă și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

La 12 august 2020 Evdochia Zeican, reprezentată de către avocatul Valeriu Gâscă, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu hotărârile judecătorești.

A menționat că, în prima instanță au fost prezentate probe suficiente, care au confirmat că, intimatul de mai bine de 4 ani s-a stabilit cu traiul în Germania și nu-și mai onorează obligațiunile contractuale.

A susținut că, probe, ce ar confirma că, intimatul și-a onorat obligațiunile contractuale față de recurentă, urmau să fie prezentate de către intimat, dar instanța a pus această sarcină pe seama recurentei.

A afirmat că, în decizia contestată, instanța de apel a indicat că, în ședința instanței de apel nu s-au prezentat participanții la proces, fapt ce nu corespunde adevărului.

A relevat că, la ora stabilită a fost prezent în Curtea de Apel Bălți și grefierul i-a declarat că, părțile nu au acces în sala de ședință din cauza pandemiei, cerându-i să scrie o cerere cu privire la examinarea cauzei în lipsa sa.

A notat că, cererea a fost scrisă pe răspunsul primit de la Poliția de Frontieră în privința lui Valentin Crutoguz.

A declarat că, instanța de apel nu a dorit sau nu a vrut să intre în esența acestui litigiu, făcând referire la prevederile art. 118 alin. (1) CPC.

A invocat că, a prezentat instanței răspunsul de la Poliția de Frontieră în privința traversării hotarului țării de către intimat, prin care i-a fost refuzat, deoarece sunt date cu caracter personal.

A mai invocat că, recurenta are 92 de ani și nu are bani pentru achitarea taxelor solicitate.

A menționat că, instanța de judecată nu acumulează probe, dar urma să-i elibereze la solicitarea sa un demers adresat Poliției de Frontieră.

Prin notificarea din 15 septembrie 2020 Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului copia recursului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței, însă ultimul nu și-a valorificat acest drept și nu a depus referință (f. d. 173).

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 09 decembrie 2020 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, la 19 decembrie 2005, între Evdochia Zeican și Valentin Crutoguz a fost încheiat contractul de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață.

Conform pct. 1 din contractul menționat, Evdochia Zeican a transmis lui Valentin Crutoguz în proprietate și posesie imobilul compus din: apartamentul nr. 4 cu suprafața de 53,3 m. p., inclusiv cu suprafața locativă de 32,2 m. p., 1/12 parte din sarai - I; 1/12 parte din beci - 5; 1/12 parte din gard - I; 1/12 parte din gard - II; 1/12 parte din pavaj – III, care se află în xxxx.

De asemenea, s-a constatat că, la 19 decembrie 2005, între Evdochia Zeican și Valentin Crutoguz a mai fost încheiat un contract de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață.

Conform pct. 1 din contractul menționat, Evdochia Zeican a transmis lui Valentin Crutoguz în proprietate și posesie garajul nr. 17, situat în xxxx.

Conform pct. 3 din contractele menționate, prețul acestor înstrăinări constituie întreținerea, pe care o va acorda Valentin Crutoguz cetățenei Evdochia Zeican pe tot restul vieții ei și după va suporta cheltuielile de înmormântare potrivit obiceiului locului. Întreținerea constă din: asigurarea hranei zilnice, îmbrăcăminte, încălțăminte, tot ajutorul și dreptul de a locui și de a se folosi de tot imobilul înstrăinat pe tot parcursul vieții beneficiarului întreținerii.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Evdochia Zeican a solicitat rezoluțiunea contractelor de înstrăinare a bunurilor imobile cu condiția întreținerii pe viață nr. 12457 și 12458 din 19 decembrie 2005, încheiate între ea și Valentin Crutoguz.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii, reținând în acest sens că, recurenta Evdochia Zeican nu a prezentat careva probe admisibile și pertinente, care ar confirma că, intimatul Valentin Crutoguz nu respectă obligațiile de prestare a întreținerii în limitele condițiilor indicate în contractele de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață din 19 decembrie 2005.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de Evdochia Zeican, reprezentată de către avocatul Valeriu Gâscă, a ajuns la concluzia netemeinicii acestuia, menținând hotărârea primei instanțe, pe care a considerat-o întemeiată și legală.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții de Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, a ajuns la concluzia că, soluția dată de către instanțele judecătorești este greșită.

Conform art. 839 alin. (1) din Codul civil (în redacția pînă la 01 martie 2019), în baza contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață, o parte (beneficiarul întreținerii) se obligă să dea celeilalte părți (dobânditor) în proprietate un bun imobil sau mobil, iar dobânditorul se obligă să asigure beneficiarului întreținere în natură – locuință, hrană, îngrijire și ajutorul necesar pe timpul cît va trăi, precum și înmormântare.

Astfel, la încheierea unei astfel de convenții, scopul părților contractante este reciproc și constă în dobândirea dreptului de proprietate asupra unui bun în schimbul întreținerii pe viață. Or, în aceste aspecte se reflectă și destinația acestui contract.

Având în vedere că, actul juridic de întreținere pe viață este un contract cu titlu oneros, obiectul contractului constă din două părți componente, în principiu echivalente și, anume, transmiterea în proprietate a unui bun imobil în schimbul întreținerii beneficiarului de către dobânditor cu locuință, hrană, îngrijire, ajutor necesar, etc., iar toate acestea în cumul reprezintă costul întreținerii pe viață.

Conform art. 844 alin. (1) din Codul civil, beneficiarul întreținerii este în drept să ceară rezoluțiunea contractului în cazul nerespectării obligațiilor contractuale de către dobânditor.

Conform art. 602 alin. (2) din Codul civil, neexecutarea include orice încălcare a obligațiilor, inclusiv executarea necorespunzătoare sau tardivă.

În sensul normei enunțate se reține că, o parte poate rezolvi contractul dacă există o neexecutare esențială din partea celeilalte părți.

Din cererea de chemare în judecată rezultă că, recurenta Evdochia Zeican a solicitat rezoluțiunea contractelor de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață din 19 decembrie 2005 încheiate între ea și Valentin Crutoguz, invocând că, ultimul nu-și onorează obligațiunile de întreținere stipulate în contracte.

Instanța de recurs consideră că, sarcina probațiunii în executarea obligațiilor contractuale îi aparține intimatului Valentin Crutoguz, astfel, acesta nu a prezentat probe pertinente și concludente, care ar confirma faptul executării obligațiunii de întreținere.

Mai mult, faptul că, intimatul nu respectă obligațiunile contractuale față de beneficiarul întreținerii rezultă și din înscrisul de pe avizul de recepție a citației, în care se indică „nereclamat” din motivul plecării acestuia (f. d. 144).

În conformitate cu art. 117 alin. (1) și (2) CPC, probe în cauze civile sunt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei.

În calitate de probe în cauze civile se admit elementele de fapt constatate din explicațiile părților și ale altor persoane interesate în soluționarea cauzei, din depozițiile martorilor, din înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, din concluziile experților.

În conformitate cu art. 118 alin. (1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu prevede altfel.

Reieșind din prevederile legale enunțate, este evident faptul că, intimatul urma să prezinte acte și înscrisuri justificative, care ar fi confirmat faptul că, și-a executat obligațiunile de întreținere asumate prin contractele de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață din 19 decembrie 2005.

În asemenea împrejurări, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a rezoluționa contractele de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață din 19 decembrie 2005, încheiate între Evdochia Zeican și Valentin Crutoguz.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și de a emite o nouă hotărâre, prin care acțiunea depusă de către Evdochia Zeican împotriva lui Valentin Crutoguz cu privire la rezoluțiunea contractelor de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață de admis, cu rezoluțiunea contractelor de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață din 19 decembrie 2005, încheiate între Evdochia Zeican și Valentin Crutoguz.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Evdochia Zeican, reprezentată de către avocatul Valeriu Gâscă.

Se casează integral decizia din 11 iunie 2020 a Curții de Apel Bălți și hotărârea din 04 februarie 2019 a Judecătorei Drochia, sediul central în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Evdochia Zeican împotriva lui Valentin Crutoguz cu privire la rezoluțiunea contractelor de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață și se pronunță o nouă hotărâre, prin care:

Se admite acțiunea depusă de către Evdochia Zeican împotriva lui Valentin Crutoguz cu privire la rezoluțiunea contractelor de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață.

Se rezoluționează contractele de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață din 19 decembrie 2005, încheiate între Evdochia Zeican și Valentin Crutoguz.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul
judecătorei

Ala Cobăneanu

Maria Ghervas

Nina Vascan

Victor Burduh

Mariana Pitic